

12. VÝROČNÍ KONFERENCE EVU 2003 – ZÜRICH – GLATTBRUGG, ŠVÝCARSKO

Dvanáctá výroční konference EVU (Evropské společnosti pro výzkum a analýzu nehod se sídlem v Hamburku) proběhla ve dnech 5. a 6. září 2003 v prostředí hotelu Novotel v Zürichu-Glattbruggu ve Švýcarsku. Nosným tématem letošního ročníku byl „Stav techniky v rekonstrukci nehod (State of the art in accident reconstruction)“. Vlastní přednášky pak byly tématicky uspořádány do následujících bloků:

- Certifikace a kontrola kvality (o vývoji v automobilismu a nutnosti stálého vzdělávání zalců, o jistotách a nejistotách při rekonstrukci nehod, o certifikátech a kontrole kvality).
- Biomechanika (technicko právní přístup k vyšetřování příčiny smrti, biologické stopy a dopravní nehody – možnosti a omezení ve forenzní analýze).
- Forenzní vyšetřování (soubor důkazů – dnešek a budoucnost, alternativní záznamy nehodových dat, měření místa nehody použitím laserového skenovacího systému a použití naskenovaných dat při 3D simulaci a animaci).
- Crash testy při nízkých rychlostech.
- Rekonstrukce nehod (citlivost v analýze nehod, porovnání analýzy konkrétních nehod pomocí různých rekonstrukčních programů, výsledky rekonstrukce v případě nedostatečných podkladů, výsledky rekonstrukce vycházející z dobrých podkladů).
- Jiné typy nehod (železniční, nehody lodí, crash testy s nákupním vozíkem a jízdním kolem).
- Ostatní (měření podélného a příčného zrychlení vozidla při běžném provozu, systémový přístup k jednotnému výzkumu nehod, monitorování přístrojem UDS – paměť nehodových dat – s ohledem na biolékařské parametry).

Sborník přednášek je prezenčně k nahlédnutí v knihovně Ústavu soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně (články jsou v německém popř. anglickém jazyce), zde budou popsány jen některé zajímavosti.

Jako každoročně přijeli účastníci a přednášející nejen z pořádajícího Švýcarska, ale i z České republiky, Slovenska, SRN, Spojeného Království, Slovinska, Polska, Itálie, Maďarska, Rakouska a Belgie. Skupina členů EVU – národní skupiny České republiky, která měla s sebou i tlumočnicka, se dokonce řadila k nejpčetnějším (Doc. Ing. Albert Bradáč, DrSc., Ing. Aleš Vémola, Ing. Albert Bradáč, Ing. Zdeněk Mrázek, Ing. Ivan Krejsa, Ing. Antonín Žalud). Vlastní konferenci pak provázela pověstná švýcarská dochvilnost a v pátek 5. září i doprovodný program v podobě plavby lodí po Curyšském jezeře s následnou slavnostní večeří nad jezerem. K cestě do přístavu a poté zpět do hotelu byly vypravěny luxusní autobusy z nichž v jednom zaujala skupina účastníků z Česka velkou část horního patra.

Z přednesených příspěvků, které byly na vysoké odborné úrovni, jsme do tohoto článku vybrali následující:

Murray Mackay z Birminghamské university (U.K.) přednesl příspěvek o jistotách a pochybeních v rekonstrukci nehod. Zdůraznil zde potřebu dodat ke každé složité analýze nehody, analýze příčiny vzniku poranění aj. i aplikaci rozsahu nejistot ve výpočtech. Zmínil i historii vývoje rekonstrukce nehod ve Velké Británii, kde se jen velmi pomalu uplatňovaly v analýze nehod Newtonovy zákony. Až do pozdních 60-tých let zde byl případ většinou rozhodován jen na základě výpovědi očitého svědka. Stanard Baker ze severozápadní university v Illinois publikoval ve čtyřicátých letech „Accident Investigation Manual“, tedy jakousi příručku k vyšetřování nehod, kterou pak postupně aktualizoval až do konce 70. let. Birminghamská městská policie a následně i Scotland Yard začaly měřit brzdnou stopu vozidla a aplikovat Newtonovy zákony. I přesto však bylo zapotřebí, aby autor svědčil u soudů po celé Británii, že například v 11:48 PM 26. ledna 1971 před číslem 23 High Street, Burton on Trent, Staffordshire pracovaly Newtonovy zákony pohybu právě tak, jako všude jinde ve sluneční soustavě.

Dále poukazuje autor na nepřesnosti analýzy rychlosti z brzdných stop vzhledem k nepřesnostem způsobeným rozdílem mezi všemi prvky systému v době nehody a v době vyšetřovacího pokusu. Podle jeho doporučení by každá možná nepřesnost vnesená do výpočtu měla být vyčíslena možnou odchylkou v rozsahu ± 2 až ± 15 %. Jen pak je možné určit 0,05 a 0,95 kvantily a jen pak je expert připraven zodpovědět otázku, s jakou pravděpodobností mohla být rychlost např. o 5 % vyšší nebo nižší než vypočtená hodnota.

Příspěvek autor zakončuje výčtem přístupů k analýze nehody a uvádí, kde lze vnést do výpočtu nejistotu.

Dalším zajímavým příspěvkem z hlediska zaměření místa nehody byl příspěvek dvojice autorů: **Iwan Parry a Patrick Kuhn**, oba ze společnosti Transport Research Laboratory (U.K.), kteří předvedli výsledky zaměření místa nehody pomocí laserového 3D scanneru. Tento scanner, který je kombinací teodolitu a laserového dálkoměru (tj. u každého bodu zaznamená vodorovný a svislý úhel odečtený oproti stativu a změřenou vzdálenost), je schopen při rychlosti 6 000 bodů za sekundu zaměřit 2,2 milionu bodů v rozsahu 340° vodorovně a 80° svisle ($\pm 40^\circ$ od vodorovné roviny) do vzdálenosti 350 m. Při maximálním rozlišení pak dokáže zaznamenat přes 5 000 000 bodů, tzn. 169 bodů na výřez o rozměrech 1x1°.

Poznámka autorů: tzn. 13 bodů na 1° – na vzdálenost 350 metrů to znamená vzdálenost mezi dvěma body 0,47 metru, což je vzdálenost, na které se může nacházet ledacos.

Autoři předvedli řadu výsledků takovýchto zaměření. K tomuto účelu jim sloužil software, který umožňoval se v nasnímaném 3D

prostředí pohybovat. Při velmi dobrých světelných podmínkách je scanner schopen detekovat i barvu povrchu měřeného bodu, takže výsledné zaměřené prostředí pak působí velmi věrohodně.

Poznámka autorů: tento způsob má z hlediska následné analýzy několik nedostatků: při zaměřování 3D objektu je potřeba zajistit na něj dohlednost. To znamená, že například vozidlo je zapotřebí nasnímat alespoň ze tří různých úhlů a tato snímání poté nějak složit dohromady. Zařízení je schopné zaměřit každý bod na který vidí, ale samo neumí rozlišit, o co se jedná. Tzn. např. brzdná stopa zde nebude samostatně zaměřena. Jedině by bylo možné na její trajektorii položit nějaké prostorové objekty, které zaměřeny budou.

Dále je-li několik objektů v zákrytu z pozice přístroje, bude zaměřen jen první a z dalších případná přečnívající část. V praxi to znamená, že nebudou zaměřeny například objekty, které se nacházejí v zákrytu svodidel, stromů, vlastního terénu (prohlubně, příkopy, atd.) a jiné.

Dále byla předvedena řada výsledků nárazových zkoušek, a to jednak klasických, tedy s automobily tentokrát při nízkých rychlostech, ale i netradičních jako například náraz stavebním kolečkem do osobního automobilu.

Před vlastní konferencí bylo zasedání prezidiální rady EVU, kde se probíraly organizační záležitosti.

Motorová vozidla

Dokončení článku ze str. 156 (Vlk, Kollhammer: "Elektronická kontrola bezpečné vzdálenosti").

DALŠÍ VÝVOJ

Firma Hitachi pracuje na rozvoji systému Inteligentního vozidlového dálničního systému (ITS), který nazývá R&D. ITS se pokouší učinit řízení automobilu bezpečnější, uvolnit dopravní zácpy a ochránit životní prostředí. Pozice automobilu v ITS je systém pokročilého bezpečného vozidla (ASV), což je mobilní jednotka pro realizaci účinného řízení v bezpečí a pohodlí. Za krajní formu ASV může být považováno „automatické řízení“. V nejbližší

budoucnosti se dá očekávat optimalizace systému pro snížení spotřeby paliva především účinným řízením motoru během akcelerace a rozšíření oblasti zastavení přívodu paliva při brzdění motorem během decelerace. Uvažuje se také o tom, že vozidla s ACC budou jezdit po dálnicích s limitovaným přístupem. Není zanedbatelné, že systém, který může nabídnout řidiči zvýšení bezpečnosti z cestování za různých dopravních podmínek může mít vliv na prodejnost vozidla.

Barevné ilustrace k článku jsou na 2 str. obálky.